

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO
MINISTERIJOS BENDRADARBIAVIMO SU NEVYRIAUSYBINĖMIS
ORGANIZACIJOMIS KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO**

2021 m. gruodžio 30 d. Nr. V-413
Vilnius

Atsižvelgdamas į 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinio mechanizmo programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ tiesioginio finansavimo projekto „Lietuvos bausmių vykdymo sistemos kokybės gerinimas“ įgyvendinimo 2020 metų priemonių plano, patvirtinto Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjų departamentas) direktoriaus 2020 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. V-58 „Dėl 2014-2021 m. Europos Ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinio mechanizmo programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ tiesioginio finansavimo projekto „Lietuvos bausmių vykdymo sistemos kokybės gerinimas“ įgyvendinimo 2020 m. priemonių plano patvirtinimo“ 20 punktą, vadovaudamasis Kalėjų departamento nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58 „Dėl Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 17.5 papunkčiu ir Kalėjų departamento darbo reglamento, patvirtinto Kalėjų departamento direktoriaus 2006 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 4/07-31 „Dėl Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos darbo reglamento patvirtinimo“, 50 punktu:

1. T v i r t i n u Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis koncepciją (pridedama).

2. P a v e d u Kalėjų departamento direktoriaus pavaduotojui, kuriam priskirta administruoti nuteistųjų saugumo ir resocializacijos sritis bei Kalėjų departamentui pavaldžių įstaigų direktoriams užtikrinti tinkamą Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos ministerijos bendradarbiavimo su Nevyriausybinėmis organizacijomis koncepcijos įgyvendinimą.

3. P a v e d u Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriui su šiuo įsakymu supažindinti visas Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžias įstaigas ir paskelbti šį įsakymą Kalėjų departamento interneto puslapyje.

Direktorius

Virginijus Kulikauskas

PATVIRTINTA
Kalėjimų departamento
prie Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijos direktoriaus 2021 m.
gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-413

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS
BENDRADARBIAVIMO SU NEVYRIAUSYBINĖMIS ORGANIZACIJOMIS
KONCEPCIJA**

I. Bendrosios nuostatos

1. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis koncepcijoje (toliau – Koncepcija) apibrėžiamas Koncepcijos tikslas, kūrimo veiksniai, veikimo principai ir nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) veikimo algoritmas (modelis).

2. Koncepcija, bendradarbiaujant su NVO, parengta įgyvendinant Kalėjimų departamento vykdomo 2014-2021 m. Europos Ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų programos „Teisingumas ir vidaus reikalai“ projekto „Lietuvos bausmių vykdymo sistemos kokybės gerinimas“ veiklas.

3. Koncepcijos paskirtis – nustatyti bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis gaires, organizuojant ir vykdant nuteistiesiems skirtas resocializacijos priemones.

II. Situacijos analizė

4. Bausmių vykdymą reglamentuojantis teisės aktuose įtvirtintas bausmių vykdymo individualizavimo ir visuomenės dalyvavimo nuteistųjų pataisos procese principas (Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 8 straipsnis ir darbo su probuojamais asmenimis bendradarbiavimo, subsidiarumo ir savanorystės skatinimo principas (Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo 4 straipsnis). Remiantis šiais principais, nuteistųjų pataisos procesas organizuojamas dalyvaujant ne tik kompetentingiems įkalinimo įstaigų, probacijos tarnybos darbuotojams, bet ir pasitelkiant NVO, religinių bendruomenių ir bendrijų, jų narių ir kitų fizinių bei juridinių asmenų pagalbą. BVK 136 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad nuteistųjų socialinė rehabilitacija gali būti organizuojama, įtraukiant valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, organizacijas, asociacijas, religines bendruomenes ir bendrijas, kitus juridinius asmenis ar jų padalinius ir savanorius. Iki 2021 m. sausio 1 d., kai įsigaliojo 2020 m. spalio 8 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir teisingumo ministro pasirašytas įsakymas Nr. A1-939/1R-324 „Dėl iš pataisos įstaigos paleidžiamų (paleistų) asmenų socialinės integracijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), bausmę vykdančios institucijos, epizodiškai dėl skirtingo pobūdžio veiklų, bendradarbiavo su NVO, tačiau nebuvo vieningos bendradarbiavimo su NVO praktikos. Paslaugų teikimas labai priklausė nuo tam tikrame regione veikiančių NVO teikiamų paslaugų pobūdžio, šiai veiklai nebuvo numatyta lėšų Kalėjimų departamento biudžete. Taip pat nebuvo aiškaus NVO įsitraukimo į nuteistųjų resocializacijos procesą modelis. Įsigaliojus Aprašui NVO įtraukiami į paleidimui iš įkalinimo įstaigos rengiamų asmenų integravimo procesą, tačiau dažniausiai tik tuo atveju, jei NVO yra įgaliota savivaldybės teikti integracijos paslaugas asmenis, atvykstantiems į tam tikros savivaldybės teritoriją atlikus laisvės atėmimo bausmę. Pažymėtina, kad

Aprašo III skyriuje yra nustatyta, kad NVO įsitraukia į laisvės atėmimo bausmę atlikusių nuteistųjų integracijos procesą tik laisvės atėmimo bausmei pasibaigus, tuo tarpu NVO veikla įkalinimo įstaigoje ruošiant nuteistuosius paleidimui šiame tvarkos apraše nėra numatoma ir kitaip nėra reglamentuota.

III. Konceptijos veiksniai

5. Moralinis veiksnys yra susijęs su vertybėmis ir kultūra. Skatinama ir palaikoma dialogo kultūra tarp bausmių vykdymo sistemos darbuotojų, NVO ir nuteistųjų.

6. Kaitos veiksnys yra susijęs su nuolatinėmis pastangomis vystyti ir tobulinti NVO teikiamas paslaugas, atsižvelgiant į besikeičiančius nuteistųjų poreikius vykdant resocializaciją.

7. Profesionalumo veiksnys yra susijęs su NVO galimybėmis sistemingai, veiksmingai ir kompleksiskai teikti nuteistųjų poreikius atitinkančias paslaugas.

IV. Tikslas ir principai

8. Bendradarbiavimo su NVO tikslas – teikti visumą tarpusavyje susijusių paslaugų, kuriomis siekiama padėti nuteistiesiems prisitaikyti prie socialinės aplinkos, gauti reikiamą informaciją ir priėjimą prie socialinės paramos sistemos, atkurti ir (ar) sustiprinti ryšius su artimaisiais giminaičiais bei (ar) sugyventiniais, ugdyti jų gebėjimus spręsti kylančias socialines ir kitas problemas, atgauti darbui reikalingus įgūdžius ir (ar) jų įgyti, t. y. visapusiškai palengvinti nuteistųjų socialinę integraciją.

9. Siekiant sėkmingo bendradarbiavimo su NVO laikomasi šių principų:

9.1. Partnerystės – kai siekiama sukurti realią partnerystę tarp bausmių vykdymo įstaigų ir NVO tam, kad kuo visapusiškiau ir efektyviau būtų panaudojami turimi ištekliai aktualiems nuteistųjų poreikiams tenkinti;

9.2. Pasirinkimo – NVO sudaromos galimybės laisvai, atsižvelgiant į nuteistųjų poreikius, pasirinkti veiklos kryptį, būdus ir priemones;

9.3. Sistemingumo – nuteistųjų poreikius atitinkančios paslaugos teikiamos nepertraukiamai, planingai, remiantis bendradarbiavimo algoritmu (modeliu);

9.4. Konfidencialumo – su nuteistuoju susijusios informacijos, kuri atskleidžiama profesinių santykių metu, saugojimas;

9.5. Dalyvavimo – socialinės pagalbos klausimai sprendžiami kartu su nuteistaisiais ir (ar) jų atstovais, organizacijomis, ginančiomis žmogaus teises ir interesus;

9.6. Socialinio teisingumo – nuteistojo finansinės galimybės mokėti už socialinę pagalbą neturi įtakos nuteistojo galimybėms gauti socialinę pagalbą.

V. NVO veikimo algoritmas (modelis)

10. NVO veiklų pristatymas platesniam nuteistųjų, atliekančių bausmę laisvės atėmimo vietų įstaigose, ratui. Pristatymo tikslas – supažindinti nuteistuosius su laisvės atėmimo vietų įstaigoje veikiančiomis NVO, jų galimybėmis, veiklos būdais ir metodais.

11. Grupinių užsiėmimų organizavimas. Grupinių užsiėmimų organizavimo tikslas – ryšio užmezgimo su nuteistuoju, kuriam teikiama pagalba (paslauga), jo turimų nuostatų keitimas, savęs keitimo motyvacijos didinimas.

12. Tikslinė individuali ir / ar grupei nuteistųjų teikiama pagalba – individualizuotos pagalbos teikimas konkrečiam nuteistajam arba nuteistųjų grupei (jeigu jų poreikiai sutampa ir pagalba teikiama nepažeidžiant konfidencialumo principo).

13. Grupiniai užsiėmimai, individualus / grupinis nuteistųjų palydėjimas organizuojami nuteistiesiems, bausmę atliekantiems laisvės atėmimo vietų įstaigose, o taip pat pagal poreikį lygtinai iš pataisos įstaigų paleistiems nuteistiesiems, esantiems Lietuvos probacijos tarnybos priežiūroje.

VI. Baigiamosios nuostatos

14. koncepcija taikytina kaip konceptualus pagrindas ir orientyras, siekiant nuolatinio bendradarbiavimo su NVO dėl nuteistųjų sėkmingos resocializacijos.